

“ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ਪਹਿਲਾ”

“ਸੋ ਜੀਵਿਆ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਜੀਵੈ ਕੋਇ॥

ਜੇ ਜੀਵੈ ਪਤਿ ਲਬੀ ਜਾਇ ॥ ਸਭੁ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ॥”

ਭਾਵ- ਓਹੀ ਮਨੁੱਖ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਦਾ ਵਾਸ ਹੋਵੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨਾ, ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ, ਬਾਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜੀਵ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇੱਜਤ ਅਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਚੇ ਕਰਮਾ ਦੇ ਭਟਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਵਸਤੂ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੰਢ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਸਭ ਹਰਾਮ ਹੈ। ਸੱਚ—ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅਧਿਕਾਰ—ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਾਡਾ ਮੁਢਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਵਰਗ ਕਰਦੇ ਨੇ-

1) ਅਧਿਆਪਕ

2) ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਅੱਜ ਨਾ ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ, ਗਿਆਨ ਕਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ? ਇਸ ‘ਤੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੀ ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਮੰਗਤਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਮਾਣ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ-(ਗੀਤਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਮਾਣ ਘਟੈ ਕਿਛੁ ਮਾਂਗਣ ਤੇ”) ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੜੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ ਕਿ 2003 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪੋਸਟਾਂ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਕੇ ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦ ਕੇ ਜਹਿੜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਇਕ ਪੀਅਨ ਤੱਕ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਹੱਦ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ 2007 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਅਨ ਏਡਿਡ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ‘Service Of Security Act’ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਪਸ ਤਹਿ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਡਰ ਸੀ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮਾਣ ਹੀ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸੰਮਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਮੁੱਖ ਤਿੰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ (GNDU, PU CHD, PU PATIALA) ਦੀ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗ-ਭੱਗ 2000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨ ਏਡਿਡ ਅਧਿਆਪਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਏਡਿਡ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜੋ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵੀ ਸੋਚਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁਗ ਦੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਓਥੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵੀ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਨ ਏਡਿਡ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਬਹੁਤ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹਨ- ‘ਪ੍ਰੋ. ਰਾਹਤ ਇੰਦੌਰੀ’ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਹੈ- “ਲਗੇਗੀ ਆਗ ਤੇ ਆਏਗੇ ਕਈ ਘਰ ਸਦ ਮੇ, ਯਹਾਂ ਸਿਰਫ ਮੇਰਾ ਮਕਾਂਨ ਥੋੜੀ ਹੈ”

ਸੋ ਲੋੜ ਹੈ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਨੀਤੀ ਘਾੜਿਆਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਚ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ। ਇਹ ਮੰਚ *ASSOCIATION OF UNAIDED COLLEGE TEACHERS (AUCT)* 2020-21 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਧੰਨਵਾਦ।

“ਫਿਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਕਸ਼ ਨੇ ਉਕਰੇ ਪਵਿਤਰ ਸੋਚ ਦੇ,
ਤੁਫਾਨ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਝੁਲਣਗੇ ਓਨੇ ਡੁੰਗੇਰੇ ਹੋਣਗੇ
ਤੁਰਾਂਗੇ ਜਦ ਸੰਗ ਸੰਗ ਸਾਥੀ ਬਥੇਰੇ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ (AUCT)